

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 11/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej, zo sudkyne Jany Baricovej, sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej, sudkyne Jany Laššákovej, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészáros, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Karolom Plankom, Štúrova 13, Bratislava, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov Obecného zastupiteľstva v obci Pečeňady konaných 10. novembra 2018, za účasti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2018 doručená (na poštovú prepravu podaná 20. novembra 2018) sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“ alebo sťažovateľ(ka) v 1., 2., 3., vo 4. a v 5. rade“) vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady (ďalej aj „obecné zastupiteľstvo“) konaných 10. novembra 2018. Sťažovatelia svoju sťažnosť smerujú proti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporcovia“), ktorí boli zvolení za poslancov v poradí na 4. a 5. mieste s počtom získaných hlasov zhodne po 208 hlasov.

2. Sťažovatelia boli kandidátmi na poslancov obecného zastupiteľstva, ktorí získali vo voľbách viac ako 10 % hlasov oprávnených voličov, teda sú aktívne legitimovaní na podanie volebnej sťažnosti. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ], získala vo voľbách celkove 170 hlasov, [REDAKOVANÉ] 156 hlasov, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 140 hlasov, [REDAKOVANÉ] 138 hlasov a [REDAKOVANÉ] 124 hlasov. Uvedené ústavný súd verifikoval aj z obsahu zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb, ktorú si vyžiadal od obce Pečeňady.

3. V poradí na 1., 2. a 3. mieste za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady boli zvolení [REDAKOVANÉ] (226 hlasov), [REDAKOVANÉ] (224 hlasov) a [REDAKOVANÉ] (213 hlasov). Proti týmto poslancom sťažnosť nie je vedená (pozri bod 1 *in fine*). Rozdiel medzi počtom získaných hlasov sťažovateľky v 1. rade, ktorá získala najviac hlasov ako prvá nezvolená kandidátka, a oboma odporcami je 38 hlasov, tretím zvoleným poslancom [REDAKOVANÉ] 43 hlasov, druhým v poradí [REDAKOVANÉ] 54 hlasov a prvou zvolenou poslankyňou [REDAKOVANÉ] 56 hlasov. Napokon rozdiel medzi sťažovateľmi v 2. až 5. rade a odporcami je v rozmedzí od 52 až po 84 hlasov.

4. Sťažovatelia v podanej sťažnosti v podstatnom namietajú účelové nahlasovanie osôb na trvalý pobyt v obci v čase pred voľbami, v dôsledku čoho boli podľa ich názoru ovplyvnené výsledky volieb do Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady. V tejto súvislosti tvrdia, že „[p]odľa dostupných informácií... bolo k 31.6.2011 (správne malo byť 2018, pozn.) v Pečeňadoch prihlásených na trvalý pobyt 432 voličov. Počet voličov aj v priebehu roka 2018 (január až august) osciloval medzi počtami 432 (správne malo byť 434, pozn.) - 439 voličov. Komunálnych volieb v obci Pečeňady, konaných dňa 10.11.2018 sa zúčastnilo až 490 voličov“ (správne malo byť 432. Pokiaľ sťažovatelia uvádzajú počet 490, tak tento zodpovedá počtu voličov zapísaných v zozname voličov, a nie zúčastnených voličov, pozn.).

5. Podľa sťažovateľov „evidentnejší nárast voličov v obci Pečeňady nastal za posledný mesiac pred voľbami, t. j. v období od 10. októbra 2018 do 10. novembra 2018, počas ktorého stúpol počet voličov o 45 voličov. Takýto prudký nárast voličov je spôsobilý v obci, v ktorej je stabilný počet voličov okolo počtu 430 deformovať výsledky volieb. Prudký nárast počtu voličov bol spôsobený účelovým prihlasovaním osôb počas posledných desiatich dní pred voľbami, ku ktorému boli vyzývaní obyvatelia cez sociálne siete.“.

6. Sťažovatelia ďalej tvrdia, že „niektoré osoby boli na obecnom úrade prihlásené na trvalý pobyt aj počas nestránkového dňa, t. j. 6. novembra 2018 (utorok). Stránkové hodiny na obecnom úrade v Pečeňadoch sú určené na pondelok, stredu a piatok. Niektoré osoby boli dokonca prihlásené aj počas štátneho sviatku, t. j. 30. októbra 2018 (utorok). V ten deň bol obecný úrad zatvorený a je nemysliteľné, aby sa tam dostala akákoľvek osoba a už vôbec nie cudzia, ktorá si chce zmeniť trvalé bydlisko, resp. prihlásiť trvalé bydlisko do obce.“.

7. Ako príklad uvádzajú sťažovatelia zoznam niektorých osôb, ktoré sa zúčastnili volieb a prihlásili sa na trvalý pobyt v spomínaných desiatich dňoch pred voľbami:

„ [redacted], [redacted], [redacted] - reálne bývajú v [redacted],
[redacted] a jej sestra - ktoré bývajú v [redacted],
[redacted], [redacted] - reálne bývajú v [redacted],

██████████ a ďalšie 3 osoby - reálne bývajú v ██████████
██████████, ██████████, ██████████ - reálne bývajú v ██████████
██████████, ██████████, ██████████ - reálne bývajú v okrese ██████████,
prihlásení u ██████████, predsedu volebnej komisie
██████████, ██████████, ██████████ - reálne bývajú v ██████████
a ██████████
██████████ a súrodenci ██████████ - reálne bývajú
v ██████████, ██████████ a ██████████
██████████ a ďalšie 3 osoby - reálne bývajú v ██████████
██████████ a ďalších 8 osôb - býva v ██████████, zdravotná sestra
██████████
p. ██████████.

8. Sťažovatelia v ďalšom poukázali na judikatúru ústavného súdu vo volebných veciach napr. sp. zn. PL. ÚS 5/2003, PL. ÚS 96/2007, PL. ÚS 110/2007 a sp. zn. PL. ÚS 68/2014 a v petite navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby do obecného zastupiteľstva obce Pečeňady, konané dňa 10.11.2018, za neplatné.

Účastníci konania 1. a 2. sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia.“

9. V doplnení sťažnosti z 20. decembra 2018 sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu k uvedeným skutočnostiam ďalej uviedli:

„Na základe získaných údajov z obce Pečeňady...

- ku dňu 10.11.2018 (deň konania volieb) bolo v obci Pečeňady prihlásených 490 voličov,

- ku dňu 20.11.2018 bolo v obci Pečeňady prihlásených 485 voličov,

- ku dňu 30.11.2018 bolo v obci Pečeňady prihlásených 476 voličov.

... Z predložených údajov je zrejmé, že po konaných voľbách do obecného zastupiteľstva sa začali viacerí voliči odhlasovať z trvalého pobytu v obci Pečeňady.

Za 20 dní od konania volieb do obecného zastupiteľstva obce Pečeňady sa celkove odhlásilo 14 ľudí.

Uvedené skutočnosti len preukazujú tvrdenia uvedené v podanej ústavnej sťažnosti, a to, že dochádzalo k účelovému prehlasovaniu si trvalého pobytu do obce Pečeňady. Takýmto spôsobom bol deformovaný celkový výsledok volieb do obecného zastupiteľstva obce Pečeňady.“

II.

Písomné vyjadrenia odporcov, dožiadaných subjektov a replika sťažovateľov

10. Ústavný súd v rámci prípravy na predbežné prerokovanie sťažnosti túto doručil obom odporcom a vyzval ich, aby sa k podanej sťažnosti písomne vyjadrili. Rovnako požiadal obec Pečeňady o zaslanie zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledkoch volieb do orgánov samosprávy v obci Pečeňady konaných 11. novembra 2018 a predloženie všetkých údajov o osobách, ktoré sa prihlasovali na trvalý pobyt a odhlasovali z trvalého pobytu v obci od januára 2018 do dňa konania volieb v roku 2018, so zaujatím stanoviska o údajnom účelovom prihlasovaní voličov oprávnených voliť na trvalý pobyt do obce mimo stránkových hodín a vo sviatky, ako aj o údajných výzvach na prihlasovanie osôb k tomuto pobytu prostredníctvom sociálnych sietí v sledovanom období.

11. K podanej sťažnosti sa vyjadrili odporcovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podaniami doručenými ústavnému súdu 12. decembra 2018 a 17. decembra 2018, v ktorých identicky uviedli, že považujú „sťažnosť... za nedôvodnú a vecne neprávnu, pričom sa cítia byť dotknutí vo svojom zákonnom práve byť volení do orgánov samosprávy obce, a to najmä ohľadom skutočností namietaných navrhovateľmi v sťažnosti (údajné účelové prihlasovanie osôb k trvalému pobytu v obci)“. Uviedli, že s takýmito skutočnosťami nemajú nič spoločné a na takéto nezákonné prostriedky nie sú odkázaní, keďže poslanec [REDAKOVANÉ] je poslancom nepretržite voleným od roku 1990 a [REDAKOVANÉ] od roku 1998. Sťažnosť podľa nich navyše „smeruje len proti dvom zvoleným kandidátom za poslancov tohto samosprávneho orgánu obce, a nie proti všetkým zvoleným kandidátom, nakoľko

navrhovateľa žiadajú, aby ÚS SR prijal rozhodnutie, ktorým vyhlási voľby do tohto orgánu zo dňa 10.11.2018 za neplatné“.

Obidvaja odporcovia sťažnosť sťažovateľov považujú za nedôvodnú v celom rozsahu, pretože pred a v priebehu volieb do orgánov samosprávy obce Pečeňady nedošlo k volebným vadám, ktoré by odôvodňovali vyhlásiť tieto voľby za neplatné. Navrhujú preto, aby ústavný súd ich sťažnosť zamietol.

12. Obec Pečeňady prostredníctvom svojho starostu podaním zo 7. decembra 2018 doručeným ústavnému súdu 13. decembra 2018 doručila požadované listiny (bod 10) a uvádza:

„Tak ako vyplýva z prehľadu prihlasovaných osôb, žiadna osoba nebola prihlásená k trvalému pobytu v obci vo sviatok - 30.10.2018, ani v iný sviatok. Tvrdenie navrhovateľov v sťažnosti je tak nepravdivé.

... jediná osoba, ktorá bola prihlásená k trvalému pobytu v obci v nestránkový deň - 06.11.2018 (v utorok), bol pán [REDAKOVANÉ]... Prihlásenie menovaného sa uskutočnilo výslovne na jeho žiadosť z pracovných dôvodov, nakoľko je povolaním vodič diaľkovej dopravy a odchádzal na viacdňovú pracovnú cestu. Pred odchodom si potreboval vybaviť prihlásenie k trvalému pobytu na adrese vlastníkov nehnuteľnosti - [REDAKOVANÉ], ktorí sú jeho rodičmi.

... Stanovisko obce k tvrdeniam navrhovateľov... o osobách ktoré sa zúčastnili volieb a mali sa v posledných desiatich dňoch pred voľbami do orgánov samosprávy obce Pečeňady prihlásiť k trvalému pobytu v tejto obci:

Tieto tvrdenia navrhovateľov sú nepravdivé, nielen z časového hľadiska, ale najmä z vecného aspektu, keď sa prihlasovanie osôb na trvalý pobyt realizovalo v súvislosti s ich majetkovými a príbuzenskými väzbami a v podstatne nižšom počte, čo potvrdzuje nasledovný prehľad o trvalých pobytoch jednotlivých v sťažnosti menovaných osobách:

a) [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

Prihlásení na trvalý pobyt dňa 17.10.2018 na adrese [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] je spoluvlastníkom uvedenej nehnuteľnosti - rodinného domu [REDAKOVANÉ], z titulu dedenia po poručníkovi - svojom otcovi. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sú synovia [REDAKOVANÉ].

b) [REDACTED] a jej sestra [REDACTED], správne sa volá [REDACTED]. Má dve sestry - [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] majú trvalý pobyt v [REDACTED] od svojho narodenia. [REDACTED] nie je obci [REDACTED] prihlásená k trvalému pobytu.

c) [REDACTED], [REDACTED]

Prihlásení na trvalý pobyt dňa 17.10.2018 na adrese [REDACTED]. Vlastníkom nehnuteľnosti rodinného domu [REDACTED] je ich príbuzná - [REDACTED], ktorá je tetou [REDACTED], [REDACTED] je synom [REDACTED].

d) [REDACTED] a ďalšie 3 osoby

[REDACTED], prihlásená na trvalý pobyt dňa 22.11.2017 na adrese [REDACTED] a je vlastníčkou nehnuteľnosti - rodinného domu [REDACTED]. Žiadne ďalšie osoby na uvedenej adrese, ktoré by mali byť na nej prihlásené k trvalému pobytu, obec neviduje.

e) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED] rod. [REDACTED], trvalý pobyt od 10.08.2018 na adrese [REDACTED], [REDACTED] (dcéra vlastníkov nehnuteľnosti).

[REDACTED], trvalý pobyt od 06.11.2018 na adrese [REDACTED], [REDACTED] (syn vlastníkov nehnuteľnosti).

[REDACTED], trvalý pobyt od 12.10.2018, na adrese [REDACTED], [REDACTED] (sestra vlastníčky nehnuteľnosti).

Vlastníkom nehnuteľnosti bytu [REDACTED] rodinný dom [REDACTED] s dvomi bytmi, sú [REDACTED] a [REDACTED]

f) [REDACTED], [REDACTED]

Prihlásení k trvalému pobytu dňa 24.10.2018 na adrese [REDACTED]. [REDACTED] je sestra [REDACTED] a [REDACTED] jeho švagrom. Vlastníkom nehnuteľnosti je [REDACTED] a [REDACTED].

g) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Prihlásení na trvalý pobyt dňa 22.10.2018 na adrese [REDACTED]. Vlastníkom nehnuteľnosti rodinného domu [REDACTED] je [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sú synovia [REDACTED].

h) [REDACTED] a súrodenci [REDACTED] a [REDACTED]

██████████, ██████████, ██████████ - prihlásené na trvalý pobyt dňa 29.10.2018 na adrese ██████████. Osobu menom ██████████ prihlásenú na trvalý pobyt na uvedenej adrese obec neeviduje.

██████████, ██████████, ██████████ - sú spoluvlastníci uvedenej nehnuteľnosti - rodinného domu ██████████.

i) ██████████ a ďalšie 3 osoby

██████████ nie je v obci ██████████ prihlásená k trvalému pobytu.

Prihlásený na trvalý pobyt od 22.10.2018 je jej syn ██████████ na adrese ██████████, ktorý býva na uvedenej nehnuteľnosti spolu so starou mamou - ██████████. ██████████ je spoluvlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti - rodinného domu ██████████.

j) ██████████ a ďalších 8 osôb

██████████, trvalý pobyt od 11.02.2015 na adrese ██████████.

Na tejto adrese býva spoločne s manželom a maloletým dieťaťom.

Vlastníkom nehnuteľnosti sú ██████████ s manželom ██████████.

Iné osoby na tejto adrese prihlásené na trvalý pobyt obec neeviduje.

k) ██████████, ██████████, ██████████

Uvedené osoby prihlásené k trvalému pobytu v obci nie sú evidované.

l) ██████████

Z uvedeného tvrdenia navrhovateľov v sťažnosti nie je známe obci o akú osobu má ísť, s menom ██████████ nie je v obci evidovaná k trvalému pobytu žiadna osoba.

Osoby prihlásené k trvalému pobytu v obci sú evidované s podobným priezviskom:

██████████, prihlásený k trvalému pobytu od 18.02.1993 na adrese nehnuteľnosti ██████████ a manželka ██████████, prihlásená k trvalému pobytu od narodenia na adrese nehnuteľnosti ██████████.

██████████, prihlásený k trvalému pobytu od 17.10.2018 na adrese nehnuteľnosti ██████████.

██████████, prihlásený k trvalému pobytu od 24.10.2018 na adrese nehnuteľnosti ██████████. ██████████ je otcom ██████████.

██████████ je snúbencom dcéry vlastníkov nehnuteľnosti - rodinného domu ██████████ - ██████████ a ██████████.

... Obec sa nevie riadne vyjadriť k tvrdeniam navrhovateľov v sťažnosti, že cez sociálne siete boli osoby vyzývané k prihlasovaniu k trvalému pobytu v obci, nakoľko jej nebol zaslaný dôkaz označený v sťažnosti navrhovateľmi.

Obec nemá vedomosť o konaní týchto osôb na sociálnych sieťach...“

13. Sťažovateľom boli následne zaslané vyjadrenia odporcov a obce Pečeňady s výzvou, aby k nim zaujali svoje stanovisko a označili také dôkazy, ktorými v rozumnej miere je možné osvedčiť/dokázať

(i) ich výhrady k uskutočneným voľbám,

(ii) reálny vplyv týchto nedostatkov na zistený výsledok volieb zvolených odporcov za poslancov Obecného zastupiteľstva v obci Pečeňady,

(iii) a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákonov týkajúcich sa volieb odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.

Vo výzve ústavný súd zdôraznil, že dôkazné bremeno v tomto ohľade znášajú sťažovatelia.

14. V replike zo 17. januára 2019 sťažovatelia okrem iného uviedli:

«... Podľa vyjadrenia Ministerstva vnútra, odbor volieb, na otázku, ako sa mali občania v komunálnych voľbách preukazovať, Ministerstvo vnútra nám uviedlo, že členovia volebných komisií boli upozorňovaní na skutočnosť, že okrem lístka Potvrdenie o pobyte majú od občanov vyžadovať v tomto prípade aj platný občiansky preukaz s trvalým pobytom v obci, kde volili a ak ho nemajú, tak aspoň Žiadosťou o jeho vydanie. To preto, aby sa predišlo pochybnostiam o možnom ovplyvňovaní volieb, keďže lístok Potvrdenie o pobyte ešte nie je zárukou, že občan nechce pri nahlásení pobytu špekulovať. Ak sa tak nestalo, bolo na volebnej komisii, aby nepripustila takého občana k volebnému aktu.

V obci Pečeňady sa tento postup však nedodržiaval, čo nám potvrdil aj samotný podpredseda volebnej komisie p. [REDAKOVANÉ]. Na základe toho navrhujeme, ako dôkaz výsluch podpredsedu volebnej komisie p. [REDAKOVANÉ]...

Sťažovatelia sú si vedomí toho, že dôkazné bremeno vo veci podanej ústavnej sťažnosti znášajú oni, avšak objektívne niektoré dôkazné prostriedky nie je možné získať v rámci ich kompetencií. Na základe toho navrhujeme, aby Ústavný súd si vyžiadal od obce

Pečeňady Zoznam voličov zo dňa 10.11.2018 s podpismi voličov, ktorý je spolu s výsledkami volieb zapečatený na obecnom úrade v Pečeňadoch a ktorý sa dá skonfrontovať s prehľadom prihlasovaných osôb, ktoré na Ústavný súd zaslala obec Pečeňady. Z prehľadu by bolo zrejmé, ktoré osoby sa na voľbách zúčastnili, ale trvalý pobyt reálne nikdy nemali a takto podľa nás ovplyvnili výsledky volieb...

Ďalej navrhujeme, aby Ústavný súd, si vyžiadal z Ministerstva vnútra - evidencia obyvateľstva, zoznam dotknutých osôb z ktorého budeme jednoznačne vidieť, kto z nich aspoň požiadal o vydanie občianskeho preukazu...

- Zároveň obec vo svojom stanovisku uvádza, že v deň štátneho sviatku 30.10.2018 nebola na trvalý pobyt prihlásená žiadna osoba a dňa 6.11.2018 (utorok, nestránkový deň) len jedna (p. ██████████). Podpredseda volebnej komisie p. ██████████ nám potvrdil, že lístok Potvrdenie o pobyte s dátumom 30.10.2018 mala minimálne jedna osoba a lístky s dátumom 6.11.2018 mali viacerí. To je v rozpore s tým, čo tvrdí obec. Aj z tohto dôvodu navrhujeme, aby bol p. ██████████ vypočutý ako svedok, ktorý potvrdí tieto skutočnosti.

Obec Pečeňady zároveň uvádza, že ██████████, sestra zapisovateľky volebnej komisie p. ██████████, nie je v obci Pečeňady prihlásená na trvalý pobyt. Ako potom mohla byť 10.11.2018 zapísaná vo volebnom zozname, čo nám potvrdil p. ██████████. Zároveň sa potom naskytá otázka, koľko takýchto osôb dostalo z obecného úradu lístok Potvrdenie o pobyte, na základe ktorého boli voliť, avšak v evidencii obyvateľstva nebol tento úkon zapísaný?...

Na záver si dovoľujeme opätovne poukázať na aktualizovaný zoznam počtu obyvateľov obce Pečeňady, z ktorého nami uvádzané tendencie účelového prihlasovania trvalého pobytu sú viac než zrejmé...

(k 31. decembru 2018 je prihlásených na trvalý pobyt už len 472 osôb (oproti stavu 476 osôb k 30. novembru 2018 pokles o štyri osoby, pozn.).

Máme za to, že vyššie uvedeným sme dostatočne ozrejmili skutočnosti, na základe ktorých je potrebné voľby do obecného zastupiteľstva obce Pečeňady, konané dňa 10.11.2018, vyhlásiť za neplatné.»

III.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl.

Podľa čl. 64a ústavy obec a vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky združujúce osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 69 ods. 2 ústavy obecné zastupiteľstvo tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Poslancov volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Voľby poslancov sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov.

Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 1 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o obecnom zriadení obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.

Podľa § 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa § 3 citovaného zákona právo voliť má každý, kto najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku podľa podmienok ustanovených v osobitných častiach.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „zákon č. 253/1998 Z. z.“) trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 253/1998 Z. z. trvalý pobyt má občan len v budove alebo jej časti, ktorá je označená súpisným číslom alebo súpisným a orientačným číslom a je určená na bývanie, ubytovanie, alebo na individuálnu rekreáciu, ak tento zákon neustanovuje inak. Za časť budovy sa považuje aj byt.

Podľa § 3 ods. 8 zákona č. 253/1998 Z. z. občan je povinný pri hlásení trvalého pobytu predložiť

a) platný občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze; ak ide o dieťa do 18 rokov, predkladá jeho zákonný zástupca rodný list tohto dieťaťa vydaný orgánmi Slovenskej republiky,

b) platný cestovný doklad Slovenskej republiky alebo osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky, ak nemá občiansky preukaz alebo potvrdenie o občianskom preukaze,

c) doklad o vlastníctve alebo spoluvlastníctve budovy alebo jej časti podľa odseku 2 vydaný podľa osobitného právneho predpisu,

d) písomné potvrdenie o súhlase s prihlásením občana na trvalý pobyt s osvedčeným podpisom vlastníka alebo všetkých spoluvlastníkov budovy alebo jej časti s údajmi podľa § 4 ods. 6 písm. b); toto potvrdenie sa nevyžaduje, ak

1. ide o prihlásenie vlastníka alebo spoluvlastníka,
2. ide o prihlásenie občana, ktorý má zriadené vecné bremeno doživotného užívania nehnuteľnosti,
3. ide o prihlásenie manžela alebo nezaopatreného dieťaťa vlastníka alebo
4. vlastník alebo všetci spoluvlastníci budovy alebo jej časti potvrdia svojím podpisom na prihlasovacom lístku na trvalý pobyt súhlas s prihlásením občana na trvalý pobyt pred zamestnancom ohlasovne.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Východiská, relevantné skutočnosti a závery ústavného súdu

17. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú nezákonnosť a neústavnosť volieb poslancov Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady. Svoju sťažnosť smerujú iba proti výsledku a zvoleniu dvoch poslancov obecného zastupiteľstva označených v bode 1. Ťažiskovými argumentmi sťažovateľov je, že od januára 2018 postupne narastal počet občanov prihlásených na trvalý pobyt v obci Pečeňady, pričom 1 mesiac pred voľbami sa účelovo prihlásilo na trvalý pobyt v obci 45 občanov, čo mohlo mať za následok nezvolenie sťažovateľov za poslancov obecného zastupiteľstva. Okrem označenej účelovosti tohto prihlásenia nič relevantné o prípadnom inom legitímnom výsledku volieb v sťažnosti neuvádzajú.

18. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh, vyjadrení odporcov a k nim zaslaných príloh, vyjadrení sťažovateľov a odporcov, a stanoviska dožiadaných orgánov (obce), ako aj volebnej dokumentácie týkajúcej sa volieb do orgánov samosprávy obce Pečeňady uskutočnených 10. novembra 2018, ako aj z vlastnej zisťovacej činnosti.

19. Z predloženej zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Pečeňady do obecného zastupiteľstva a starostu obce Pečeňady uskutočnených 10. novembra 2018 vyplýva, že v jednom volebnom obvode s jedným volebným okrskom v obci Pečeňady bolo zapísaných v zozname voličov 490 osôb, pričom vo voľbách boli vydané obálky 432 voličom, ktorí prišli voliť. Z tohto počtu bolo 427 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby poslancov do obecného zastupiteľstva, aj pre voľby starostu obce. Vo voľbách sa volilo 5 poslancov obecného zastupiteľstva a 1 starosta obce. Za poslancov Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady bolo zvolených 5 poslancov, menovite [REDACTED] (226 platných hlasov), [REDACTED] (224 platných hlasov), [REDACTED] (213 platných hlasov), [REDACTED] a [REDACTED] (po 208 platných hlasov). Za starostu obce bol zvolený [REDACTED] (243 platných hlasov).

Zo 6 členov miestnej volebnej komisie bolo pri sčítavaní hlasov prítomných 6 členov, pričom zápisnicu nikto neodmietol podpísať. Bez výhrad ju podpísal tiež [REDACTED], ktorého sťažovateľa vo svojej replike (bod 14) navrhli vypočúť ako svedka.

Sťažovatelia – kandidujúci na poslancov obecného zastupiteľstva – neboli za poslancov zvolení a získali od 124 do 170 hlasov (pozri bod 1).

20. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd tiež už judikoval, že za volebnú vadu spojenú s ústavnosťou volieb možno považovať aj „podstatný zásah do ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy.“ (PL. ÚS 68/2014). Uvedená vada spočíva v *ad hoc* prihlasovaní sa obyvateľov na trvalý pobyt v obci, a to vo väčšom rozsahu a bezprostredne pred uskutočnením volieb. V tejto súvislosti ústavný súd rovnako uviedol, že okrem podmienky prihlásenia značného počtu obyvateľov bezprostredne pred uskutočnením volieb sa vyžaduje tiež podmienka neexistencie väzby k miestu (obci) ohlásenia trvalého pobytu. Navyše každý prípad je potrebné skúmať a hodnotiť jednotlivo, rešpektujúc všetky aspekty a špecifiká konkrétneho prípadu. V takýchto prípadoch musia byť vo všeobecnosti splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti: 1. protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, 2. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a 3. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

21. Z konštantnej judikatúry rovnako vyplýva, že každú volebnú vadu musí sťažovateľ nielen namietiť, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 36/2011). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam

volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákonov týkajúcich sa volieb odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010). K uvedeným zaužívaným záverom ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od ústavného súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť, ktorej opodstatnenosť/dôvodnosť v danej veci (vzhľadom na kvalitu a rozsah sťažovateľmi doteraz produkovaných dôkazov) môže vyplývať napríklad zo skutočnosti, že k *ad hoc* prihlasovaniu občanov na trvalý pobyt v obci Pečeňady v inkriminovanej dobe, ak k nemu vôbec prišlo (napr. bod 23), dochádzalo tiež z vôle a v nehnuteľnostiach patriacich niektorým zo sťažovateľov, a to nie v nepodstatnom rozsahu k nosným dôvodom sťažnosti (pozri bod 24).

22. Sťažovatelia za dôvod neústavnosti a nezákonnosti volieb obecného Obecného zastupiteľstva obce Pečeňady označili neprimeraný nárast počet občanov prihlásených na trvalý pobyt v obci Pečeňady v roku 2018, najmä 1 mesiac pred voľbami, keď sa na trvalý pobyt v obci prihlásilo 45 občanov, čo vzhľadom na celkový počet voličov v danej obci mohlo mať vplyv na nimi dosiahnuté volebné výsledky. Uvedené nosné dôvody podanej sťažnosti sťažovatelia doložili štatistikou prírastku obyvateľov obce za rok 2018 (bod 4), reakciami zo sociálnej siete (bod 5), tvrdením (bez označenia dôkazu, pozn.) o prihlasovaní niektorých osôb na trvalý pobyt v nestránkové hodiny a počas sviatkov (bod 6) a označením niektorých takýchto voličov (bod 7).

Keďže sťažovatelia neuviedli relevantné dôkazy osvedčujúce ich tvrdenia, ústavný súd ich vyzval, aby sťažnosť doplnili (bod 13). Sťažovatelia nad rámec už označených dôkazov navrhli vypočuť svedka [REDACTED] a uviedli, že od volieb sa k 31. decembru 2018 odhlásilo z trvalého pobytu v obci 18 voličov.

23. Z voľne dostupných údajov na internete (<http://www.pecenady.sk/samosprava-0.html>) ústavný súd zistil, že v komunálnych voľbách konaných v obci Pečeňady bolo v roku 2006 oprávnených voličov 390, v roku 2010 bolo 408 voličov a v roku 2014 ich bolo už 446. V tohtoročných komunálnych voľbách bolo zapísaných voličov 490. Z uvedeného nesporne vyplýva, že trend nárastu voličov (obyvateľov) obce Pečeňady je vzostupný a bez ďalšieho nie je nad rozumnú mieru pochybnosti až tak prekvapivý. V tejto súvislosti neušiel pozornosti ústavného súdu mediálny výstup tlačovej agentúry SITA z 28. novembra 2018 (prevzatý z Mytrnava.sme.sk): *„Ludí do volebnej miestnosti zrejme pritiahol spor o budúcnosť projektu termálneho vodného sveta, na ktorý sú v obci dva rozdielne názory. Časť obyvateľov je za jeho vybudovanie, druhá časť ho odmieta ako ekonomicky neudržateľný. Obec Pečeňady patrí medzi tie, ktoré sa nesťažujú na nedostatok peňazí, keďže na jej území leží časť Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice.“*

24. Ústavný súd ďalej porovnal trvalé adresy sťažovateľov v 1., 3. a 5. rade s ohlásenými adresami novo prihlásených obyvateľov obce Pečeňady (od januára 2018 do 10. novembra 2018) a zistil, že

(i) [REDACTED], [REDACTED] (sťažovateľ v 5. rade), ako vlastník nehnuteľnosti súhlasil s prihlásením 18 nových voličov (obyvateľov) obce Pečeňady, z toho u dvoch išlo o nastťahovanie sa na adresu [REDACTED] (sťažovateľa v 3. rade a [REDACTED]) a u ostatných o nastťahovanie sa do nehnuteľnosti na adrese [REDACTED]. Paradoxne na uvedené poukazuje aj sťažovateľmi (ktorí toto namietajú, pozn.) k sťažnosti priložená kópia printscreenu „... Zabudli ste doplniť vaše najdôležitejšie heslo: ak ma aj napriek mojej snahe občania voliť nebudú, spravím si nových voličov! Ako inak sa dá vysvetliť, že sa z domu [REDACTED] stala ubytovňa pre sociálne prípady?“ a

(ii) [REDACTED], [REDACTED] (na ktorej adrese býva aj [REDACTED] [REDACTED] – sťažovateľka v 1. rade), ako vlastník nehnuteľnosti súhlasil s prihlásením 3 nových voličov (obyvateľov) obce Pečeňady.

Ak by sa aj prihlasovanie nových voličov (občanov) v obci Pečeňady považovalo za účelové, nepochybne na ňom participovali – v nie nepodstatnom rozsahu – aj niektorí zo sťažovateľov, ktorí na uvedenú volebnú vadu v tejto sťažnosti poukazujú. Zistená skutočnosť primeraným spôsobom zoslabuje nosné dôvody podanej sťažnosti, ako aj možný vplyv tejto udalosti na vyslovenie neplatnosti volieb, resp. na dosiahnutý výsledok volieb.

25. V súvislosti so sťažovateľmi namietanou volebnou vadou netreba opomínať ani skutočnosť, že v čase od 1. januára 2018 do 10. novembra 2018 sa okrem novo prihlásených obyvateľov obce Pečeňady z tejto obce odhlásilo z trvalého pobytu 16 obyvateľov obce, z ktorých bolo/malo byť 9 voličov (7 osôb nedosiahlo voličský vek). Uvedené vyplynulo z potvrdenia doručeného ústavnému súdu obcou Pečeňady.

26. Pokiaľ sťažovatelia ako dôkaz na preukázanie namietaných skutočností označili konkrétne a podľa ich názoru účelovo prihlásené osoby (bod 7), ktoré reálne mali bývať v iných mestách a obciach, ústavný súd považuje toto ich tvrdenie za nedostatočné. V tomto smere ústavný súd poukazuje na stanovisko obce (bod 12), v ktorom sa preukázane argumentuje majetkovými a príbuzenskými vzťahmi prihlásených osôb k obci Pečeňady. Uvedená skutočnosť sama osebe neguje naplnenie všetkých predpokladov prípadnej volebnej vady spočívajúcej v *ad hoc* značnom počte prihlásených voličov v čase bezprostredne pred voľbami. K zisteniu takejto volebnej vady sa totiž vyžaduje tiež podmienka neexistencie väzby k miestu (obci) ohlásenia trvalého pobytu (pozri bod 12). Uvedenú skutočnosť sťažovatelia v sťažnosti i jej doplnení nielenže nepreukázali, ale ani len netvrdili. V niektorých prípadoch boli podľa obce údaje uvádzané sťažovateľmi celkom zrejme nesprávne. V tomto ohľade je podľa názoru ústavného súdu oveľa významnejšie, ak sa do nehnuteľnosti v obci (adresa [REDACTED]) prihlásilo z vôle jedného zo sťažovateľov 16 osôb (voličov). V tejto súvislosti sa žiada uviesť citát z biblie: „A prečo vidíš triesku v oku svojho brata a brvno vo vlastnom oku nezbadáš?“ (Mt 6,19-7,27, Ekumenický preklad).

27. Rovnako tak ústavný súd neuveril tvrdeniu sťažovateľov o zisťnom konaní obce pri prihlasovaní voličov (občanov) počas štátnych sviatkov či nestránkových hodín (bod 6). Obec Pečeňady toto tvrdenie sťažovateľov poprela, takže ide iba o tvrdenie proti tvrdeniu. Ústavný súd nepovažuje za porušenie zákona č. 253/1998 Z. z. ani prihlásenie jedného občana na trvalý pobyt v nestránkový 6. novembra 2018 (utorok), už len z toho dôvodu, že jeho dôvod riadne obec Pečeňady vysvetlila (pozri bod 12).

28. Ústavný súd nemohol ani prehliadnuť, že miestna volebná komisia v súvislosti s voľbami konanými do orgánov samosprávy (poslancov obecného zastupiteľstva a starostu) obce Pečeňady 10. novembra 2018 bez výhrad ktoréhokoľvek člena volebnej komisie verifikovala/potvrdila podpismi všetkých jej členov správnosť údajov uvedených v zápisnici o výsledku volieb v obci. Pokiaľ preto sťažovatelia vo svojom ostatnom podaní (bod 14) požadujú vypočúť jedného z jej členov [REDAKOVANÉ], ústavný súd predovšetkým konštatuje, že označená osoba mala možnosť naznačené výhrady vzniesť v rámci volebnej zápisnice. Ak tak neurobila, jej následná výpoveď nemôže/nemohla by disponovať dostatočnou právnou relevanciou.

29. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol už v rámci jej predbežného prerokovania bez toho, aby sťažnosť prijal na ďalšie prerokovanie, pretože sťažovatelia ani po dodatočnej výzve zo strany ústavného súdu (bod 13) nepredložili relevantné dôkazy o namietanej volebnej vade, čo bola ich dôkazná povinnosť (bod 21). Pokiaľ sťažovatelia niektoré dôkazy formálne označili (bod 22), tieto následne rozporovali tak označení odporcovia, ako aj samotná obec (body 11 a 12), takže nastolená konfrontácia svedčí skôr polohe tvrdenie proti tvrdeniu. V rámci tejto konfrontácie nepochybne na ujmu sťažovateľov svedčí aj ústavným súdom zistená zainteresovanosť samotných sťažovateľov na stave, ktorí sami považujú za závažnú volebnú vadu (pozri bod 24). Objektívne vzaté, sťažovatelia v podanej sťažnosti i jej doplnení nepoukázali na také porušenia ústavy alebo/a volebného zákona, ktoré by boli/mohli byť v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom napadnutých volieb, resp. s potrebou vyslovenia neplatnosti.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2019